Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς μνήμης τοῦ Πολιούχου

Ο ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ

Ἐκ διαφόρων κωδίκων καὶ χειρογράφων ἐξεδόθησαν διάφορα μαρτύρια, διά τῶν ὁποίων ἐξιστορεῦνται ἡ ἀφιξις τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου εἰς τὰς Πάτρας, τὸ ἐν τῇ πόλει κήρυγμα, ἡ σύλληψις καὶ ὁ ἐπί τοῦ σταυροῦ σχήματος Χ θάνατος αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Αἰγεάτου ἢ Αἰγέου, Ρωμαίου ἀνθυπάτου, κυρίως διότι ἐνῶ οὗτος καταδιώκων τοὺς χριστιανοὺς ἐξηνάγκαζεν αὐτοὺς νὰ λατρεύωσι τὰ εἴδωλα, ὁ ἀπόστολος ἐκήρυττε τὸν θεῖον λόγον παρὰ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀνθυπάτου.

Οἱ τῶν Πατρῶν χριστιανοὶ ἐνήργουν ὅπως σώσωσιν αὐτὸν ἀπὸ τὸν σταυρικὸν θάνατον, ἀλλ' ὁ Πρωτόκλητος παρεκάλει νὰ μὴ ἐμποδίσωσιν αὐτὸν παραινέσας τοὺς εἰς αὐτὸν πιστεύσαντας νὰ μείνωσι πιστοὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ.

Ὅταν δὲ ὁδηγηθεῖς ὑπὸ τῶν Ρωμαίων στρατιωτῶν τοῦ ἀνθυπάτου εἰς τὸν τόπον τοῦμαρτυρίου ἀντίκρυσεν ἑτοιμοντὸν σταυρὸν, ἀνέκραξε μεγαλοφώνως: «Σῶσον Σταυρὲ ὁ ἐν τῷ σώματι τοῦ Χριστοῦ ἐγκαινισθεὶς καὶ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ καθάπερ μαργαριτῶν κατακοσμηθείς».

Ἡ Χριστιανικὴ ἐκκλησία τιμᾷ τὴν μνήμην τοῦ ἀποστόλου τὴν 30 Νοεμβρίου, ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Ἅγιος παρέδωκε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ εἰς Κύριον.

Ἀναφέρεται δὲ κατά τινας μὲν ὅτι ὁ Στρατοκλῆς, ὁ ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου χειροτονηθεὶς ἐπίσκοπος Πατρῶν, κατ' ἄλλους δὲ ὅτι ἡ Μαξιμίλλα, ἡ σύζυγος τοῦ ἀνθυπάτου ἐνεταφίασεν ἐντὸς ἰδίου λιθίνου μνήματος τὸ σῶμα τοῦ Ἀποστόλου παρὰ τὴν θέσιν τοῦ σταυρικοῦ μαρτυρίου. Ὁ Στρατοκλῆς καὶ ἡ Μαξιμίλλα εἶχον θεραπευθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Χριστόν.]

* * *

Τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ Ἁγίου μετεκόμισαν ἐκ Πατρῶν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὴν 3 Μαρτίου 357 ὁ αὐτοκράτωρ Κωνστάντιος, ὁ ὁποῖος διὰ νὰ ἐξευμενίσῃ τοὺς ἀνθισταμένους εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ὀστῶν τοῦ Ἁγίου Πατρεῖς, διωχέτευσε δημοσίᾳ δαπάνῃ εἰς Πάτρας τὰ ὕδατα τοῦ Παναχαϊκοῦ, ἐκ τῶνὁποίων τώρα ὑδρεύεται ἡ πόλις.

Τῷ 1204 ὅμως οἱ Φράγκοι σταυροφόροι ἀφῃρεσαν τὸ λείψανον τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ἀπὸ ἐκεῖ καὶ μετέφερον αὐτὸ εἰς Γαέταν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἀμάλφην, πόλιν τῆς Νοτίου Ἰταλίας ἔνθα κλεισθὲν ἐντὸς ἀργυρᾶς θήκης κατετέθη εἰς τὴν Μητροπολιτικὴν ἐκκλησίαν τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν μεγάλῃ πομπῇ.

Ἀλλ' ἀπὸ τὸ ἐν Ἀμάλφῃ λείψανον ἔλειπεν ἡ κάρα. Αὐτὴ πιστεύεται ὅτι ἐστάλη ὡς δῶρον ἀπὸ τὴν Κων)λιν εἰς τὴν ἐν Πάτραις ἐκκλησίαν τοῦ ἀποστόλου ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος (867—884), κατὰ παράκλησιν τῆς πλουσιωτάτης δεσποίνης τῶν Πατρῶν Δανιηλίδος.

Ὅταν δὲ τῷ 1460 ὁ Θωμᾶς Παλαιολόγος ἠναγκάσθη ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ Β'. νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Πελοπόννησον, παρέλαβε ἐκ τοῦ ἐν Πάτραις ναοῦ τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου τὴν ἱερὰν κάραν καὶ ἐπιβιβασθεὶς πλοίου εἰς τὸν λιμένα τῆς Πύλου μετέβη εἰς Κέρκυραν, ἔπειτα εἰς τὴν Ἀγκῶνα καὶ τέλος εἰς τὴν Ρώμην, ἔνθαπροσέφερεν αὐτὴν ὡς δῶρον εἰς τὸν Πάπαν Πίον Β'. ὅστις παρέλαβεν αὐτὴν ἐν μεγάλῃ πομπῇ.

* * *

Ὁ Πρωτόκλητος ἐβάπτιζε, ἐξομολόγει καὶ ἐδίδασκε τὸν θεῖον λόγον πλησίον τοῦ ἀρχαίου ἱεροῦ καὶ τῆς πηγῆς τῆς Δήμητρος, ὅπου ἐτέλει πλεῖστα ὅσα θαύματα. Ἐπὶ τοῦ ναοῦ τούτου τῆς Θεᾶς Δήμητρος ἐκτίσθη κατὰ τὸν 5ον μ.Χ. αἰῶνα ὁ παράλιος ναὸς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου εἰς ρυθμὸν Βασιλικῆς, ἔργον ὡς λέγεται, τῶν βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων. Ἡ ἐκκλησία αὕτη ὡρίσθη ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος Μητρόπολις τῶν Πατρῶν, ἐνῶ πρότερον Μητροπολιτικὴ ἐκκλησία ἦτο ὁ ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Πατρῶν Στρατοκλέους ἐν τῇ ἀκροπόλει κτισθεὶς καὶ εἰς τὴν «Αἰωνίαν Σοφίαν» ἀφιερωθεὶς ναός, εἰς ἀνάμνησιν τῆς διδασκαλίας τοῦ ἀποστόλου Ἀνδρέου. Τὴν Μητροπολιτικὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν κατεδάφισεν ὁ Γοδεφρεῖδος Βιλλεαρδουΐνος (1218 — 1245) διότι ἠθέλησε νὰ αὐξήσῃ καὶ ἀνακαινίσῃ τὸ τότε κατρεπωμένον βυζαντινὸν φρουρίον. Μητρόπολις ἔγινε ἡ ἐκκλησία αὕτη διὰ χρυσοβούλλου τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου Α' ἕνεκα τῆς [θαυματουργοῦ βοηθείας, τὴν ὁποίαν ὁ νικηφόρος καὶ τροπαιοῦχος πρωτόκλητος ἀπόστολος Ἀνδρέας παρέσχεν εἰς τοὺς Πατρεῖς, ὅταν οἱ Ἄβαροι καὶ Σαρακηνοὶ ἐπολιόρκησαν τὰς Πάτρας ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Νικηφόρου (802—811).

Τῷ 850 ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ ἄρχοντος Θεοφιλίτση Βασίλειος ὁ Μακεδὼν εἰσῆλθεν εἰς τὸν παράλιον τοῦτον ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου διὰ νὰ προσκυνήσῃ τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα καὶ τὸν τάφον τοῦ ἀποστόλου. Μετὰ 17 ἔτη ὁ Βασίλειος ἐγένετο αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου. Τῷ 1200 ὁ Φράγκος Γουλιέλμος Ζαμπλίτης, κατὰ τὴν ἐκστρατείαν του εἰς τὴν Πελοπόννησον διώρισεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Γάλλους κληρικοὺς, οἱ ὁποῖοι ὁμοφώνως ἐξέλεξαν ὡς ἀρχιερέα τὸν πατριώτην των Ἀνσέλμον.

Εἰς τὴν αὐτὴν Μητρόπολιν ἐτελέσθησαν τῷ 1258 οἱ γάμοι τοῦ Φράγκου ἡγεμόνος τοῦ Μωρέως Γουλιέλμου Β'. Βιλλεαρδουΐνου μετὰ τῆς Ἄννης Κομνηνῆς, θυγατρὸς τοῦ Μιχαὴλ δεσπότου τῆς Ἄρτης.

Ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος ἐπελθὼν κατὰ τῶν Πατρῶν, τὰς ὁποίας κατεῖχον οἱ Φράγκοι, ἔφθασε περὶ τὸ ἑσπέρας τῇ 4 Ἰουνίου 1429 εἰς τὸν ναὸν καὶ τάφον τοῦ Πρωτοκλήτου.

Τὴν ἑπομένην ἐξῆλθον πάντες οἱ ἔγκριτοι τοῦ κάστρου μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ τῶν Πατρῶν καὶ ἐλθόντες μέχρι τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου προσεκύνησαν τὸν Δεσπότην Κωνσταντῖνον καὶ παρέδωκαν εἰς αὐτὸν τὰς κλεῖδας τοῦ κάστρου, ὁπότε ὁ Κωνσταντῖνος εἰσῆλθε θριαμβευτὴς εἰς τὴν πόλιν.

* * *

Ἡ Μητρόπολις τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ἦτο ὀχυρά, ἔχουσα τείχη καὶ πύργους. Τὰ ὀχυρώματα ταῦτα ἐπεξετάθησαν βραδύτερον ἐπὶ Φραγκοκρατίας. Πιστεύεται δὲ ὅτι ὁ ναὸς οὗτος κατεστράφη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἄγγλον περιηγητὴν Ντότγουελ, ὅστις περιηγήθη τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ 1801 — 1806, ὁ ναὸς κατέκειτο τελείως εἰς ἐρείπια κατὰ τὰ ἔτη αὐτὰ καὶ εἶναι τῆς γνώμης ὅτι κατεστράφη τῷ 1770 ὑπὸ τῶν Τουρκαλβανῶν. Ὁ αὐτὸς περιηγητὴς ἀναφέρει ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν Πατρῶν εἶχον ζητήσει ἄδειαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους νὰ ἀνοικοδομήσωσι τὸν ναὸν, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐπέτυχον, διότι οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐπέτρεπον οὔτε ἵδρυσιν νέων ἐκκλησιῶν οὔτε τὴν ἐπιδιόρθωσιν παλαιοτέρων ἐκτὸς ἐὰν ὑπῆρχε ἰδιαιτέρα περίπτωσις εὐνοίας καὶ κατεβάλλετο μέγα χρηματικὸν ποσόν.

Ἡ Μητρόπολις ἐτύγχανε μεγάλου σεβασμοῦ καὶ λατρείας ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου οἱ κάτοικοι τῶν Πατρῶν καὶ τῶν γειτονικῶν χωρίων προσήρχοντο εἰς τὰ ἐρείπια τοῦ ναοῦ διὰ νὰ προσευχηθοῦν. Κανδήλια ἔκαιον ἑκάστην νύκτα εἰς σκιάδα ἐκ καλάμων καὶ τινων κεραμων πλησίον τῆς ὁποίας εἶχε ταφῆ τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου. Τὸν πανάγιον τοῦ Ἀποστόλου τάφον ἐσέβοντο πολὺ καὶ αὐτοὶ οἱ Τοῦρκοι, οἱ ὁποῖοι ἀπεκαλύπτοντο ὁσάκις διήρχοντο ἐκεῖθεν.

Εἰς τὸ μέσον τοῦ προνάου τῆς ἐκκλησίας ἐσώζετο τετραγωνικὴ λιθίνη πλάξ φέρουσα ἀνάγλυφον δικεφαλονάστὲν καὶ γύρωθεν τὴν ἑξῆς βυζαντινὴν ἐπιγραφήν: «Ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας ἐπέτα εἰς τὰ οὐράνια ὡσὰν ὁ ἀετὸς εἰς τὰ ὕψη καὶ ἔβλεπε καθαρὰ τὸ κάλλος τοῦ Θεοῦ τὸ ἀμήχανον». Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἐχαράχθη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν ἐνΠάτραις Παλαιολόγων, ἤδηδὲ ἡπλάξεὑρίσκεταιεἰςτὸ ἐνταῦθα ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον. Ἀναφέρεται δὲ ὅτι μέχρι τοῦ 1853 ἐσώζετο καὶ μέρος ἀπὸ τὸ ψηφιδωτὸν δάπεδον τοῦ ναοῦ.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ἡ ὁποία ἐγίνετο ἀπὸ τῶν πρώτων Χριστιανῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων μετὰ μεγάλης πομπῆς καὶ λιτανείας ἐν Πάτραις, καθιερώθη πάλιν μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐλληνικῆς ἀνεξαρτησίας ὡς ἐπιτόπιος ἑορτὴ ὑπὸ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Πατρέων διὰ πράξεώς του τῆς 26 Νοεμβρίου 1836, ἐνῶ ὁ ἤδη ὑψιστάμενος ναὸς ἤρχισε νὰ ἀνεγείρεται τῷ 1836 καὶ ἐπερατώθη τῷ 1845.

Π. ΣΤΕΡΓΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
(Καθηγητὴς)

Μικρὰ νέα

Ἡ ἐφετεινὴ λιτανεία ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς μνήμης τοῦ Πολιούχου καὶ Πρωτοκλήτου τῶν Ἀποστόλων θὰ εἶναι μεγαλοπρεπεστέρα ἐν συγκρίσει μὲ τὰ παρελθόντα ἔτη.

—Ὅλα αὐτὰ, φυσικὰ, καιροῦ ἐπιτρέποντος.

—Σχετικῶς ἠγγέλθη ὅτι διὰ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν λιτανείαν, θὰ ἀφιχθῇ ἐκεῖθεν ἐνταῦθα καὶ ἡ μουσικὴ τῆς Ἀστυνομίας πόλεως.

—Γίνεται σκέψις ὅπως οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων παρακολουθήσουν ἀσκεπεῖς τὴν λιτανείαν.

—Ἀπὸ χθὲς ἔχουν ἀφιχθῆ ἐνταῦθα διὰ τὴν ἑορτὴν καὶ πολλοὶ πατρινοὶ διαμένοντες εἰς Ἀθήνας κ.λ.π.

—Οἱ πάσχοντες ἀπὸ ρευματισμοὺς, ἂς πανηγυρίσουν.

—Τὸ νέον φάρμακον «κορτιζόν», ἁπλοῦν εἰς τὴν κατασκευήν του, ἐγγυᾶται, ὡς βεβαιοῖ ὁ ἀνακαλύψας αὐτὸ, ριζικὴν καὶ ταχεῖαν θεραπείαν.]

—Συνεχῶς ὑποτιμᾶται τὸ λάδι.

—Ἀπόπειρα ἀνατιμήσεως ὡρισμένων εἰδῶν ἐναυάγησε.

—Τὰ αὐγὰ μόνον ἔχουν «τσιμπήσει».

—Αἰτία ἡ πανώλης ποὺ κάμνει ἀκόμη θραῦσιν εἰς τὰ πουλερικά.

—Πρόβλημα καθίσταται ἡ ἀνεύρεσις χαρτονομισμάτων τῶν 5.000 δραχμῶν.

—Τί ἔγιναν;

—Ἐν τῷ μεταξὺ κυκλοφοροῦν τὰ νέα χαρτονομίσματα τῶν 10 καὶ 20 χιλιάδων, ἀντικαθιστῶντα τὰ ἐφθαρμένα παλαιά.

—Μεταξὺ τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως ποὺ ἔχουν ἀνάγκην ἐπιδιορθώσεως εἶναι καὶ ἡ ὁδὸς Ἕλληνος Στρατιώτου.

—Ἡ ὁποία εἶναι ἀδιάβατος τὸν χειμῶνα ἀπὸ τὶς τεράστιες λίμνες ποὺ σχηματίζουν τὰ νερὰ τῆς βροχῆς.

—Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ τὸ καλοκαίρι μὲ τὰ κύματα τῆς σκόνης ποὺ ἀπογειοῦνται, μὲ τὴν διέλευσιν καὶ τοῦ πιὸ μικροῦ τροχοφόρου.

—Ἀνάγκη, λοιπὸν, εἶναι, ἡ ἁρμοδία ὑπηρεσία τοῦ Δήμου, νὰ διατάξῃ τὴν ἐπισκευήν της.

—Τώρα, ποὺ δὲν μπήκαμε στὸ χειμῶνα.

Σταυρόλεξον ἀρ. 411

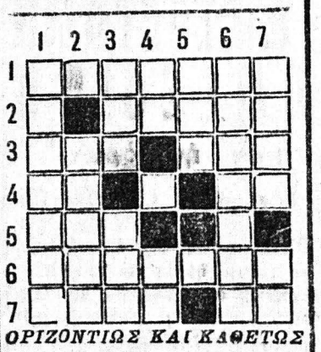

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕΤΩΣ

1) Βυνὸ ποὺ τὸ στόλισαν μὲ δάφνες τὰ φανταράκια μας. 2) Τὸ ἔχουν συνήθως τὰ ποτάμια. 3) Κατάρα—Νότα. 4) συνδετικὸν μόριον—Γράμμα τῆς ἀλφαβήτου—δεικνύει. 5) Ποντίκι (καθαρεύουσα) — φωνῆεν. 6) Κεντρικὴ πλατεῖα Ἀθηνῶν. 7) Μέρος ὑποδοχῆς—ὑποθετικὸς σύνδεσμος.

Ι. Μ.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΓΙΑΛΕΛΗΣ
Ἰατρὸς Παθολόγος δέχεται ἐν τῷ Ἰατρείῳ του Ρήγα Φερραίου 68. Τηλέφ. 33—92.

Ὁ ἀφροδισιολόγος—δερματολόγος ἰατρὸς ΜΙΜΗΣ Α. ΚΑΤΣΑΜΠΑΣ δέχεται ὁδὸς Φιλοποίμενος 25 τηλ. 28—77.

Ὁ Ἰατρὸς μικροβιολόγος κ. ΗΛΙΑΣ ΑΡΧΟΝΤΗΣ δέχεται εἰς τὸ ἐργαστήριόν του Κανακάρη 127.

Ὁ ἰατρὸς ΓΕΩΡΓ. Ν. ΜΠΙΜΠΗΣ καὶ ἡ ὀδοντίατρος ΜΑΡΙΚΑ ΜΠΙΜΠΗ δέχονται Παντανάσσης 48 τηλ. .22—58

ΣΧΟΛΗ ΧΟΡΟΥ
Τὰ καλύτερα βήματα
Τὸ ὡραιότερο στύλ
Τὰ ἀποκτᾶτε μαθαίνοντας χορὸ εἰς τὴν Σχολὴν
Ν. ΑΝΤ. ΚΟΥΛΙΚΟΥΡΔΗ
Αἴθουσα
ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΥ
Μαθήματα καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν. Ἀσκήσεις καὶ χορευτικὰ γκρούπ καθ' ἑκάστην ἀπὸ 7 μέχρις 9 1)2 μ.μ.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΝ
Μ. ΠΕΤΡΕΣΚΟΥ
38 Γερμανοῦ 38
Τελεία ἐκμάθησις λογιστικῆς νυκτερινὰ τμήματα διὰ τοὺς ἐργαζομένους Τμῆμα ἐμπορικόν. Ἀναλαμβάνονται ἰσοζύγια λογισμοί, ἔλεγχοι, ἐκκαθαρίσεις, τήρησις ἐμπορικῶν βιβλίων συμφώνως τῷ νόμῳ
Τμῆμα φορολογικόν
Ἐκκαθαρίσεις κληρονομιῶν κλπ. Τμῆμα ξένων γλωσσῶν Μαθήματα Ἀγγλικῆς—Γαλλικῆς—Τήρησις ἀλληλογραφίας, μεταφράσεις,

ΝΕΟΝ ΣΙΔΗΡΟΠΩΛΕΙΟΝ - ΧΡΩΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ ΚΑΙ
Ἐργοστάσιον Συρματοπλεγμάτων
ΗΛΙΑ ΚΙΟΥΣΗ
ΑΓ. ΑΝΔΡΕΟΥ 112 — ΤΗΛ. 30—30
Ἅπαντα τὰ εἴδη Οἰκοδομῶν. Γεωργικὰ ἐργαλεῖα καὶ πάσης φύσεως σιδηρικὰ, ἐλαιοχρώματα, χρώματα, βερνίκια κλπ. Συρματοπλέγματα δικτυωτὰ ἐκ σύρματος γαλβανισμένου εὐρωπαϊκοῦ διὰ περιφράξεις, ποταμοὺς, σουμιέδες κλπ. Τιμαὶ ἀσυναγώνιστοι

ΑΣΤΥ
ΣΗΜΕΡΟΝ 4 — 12
Συνεχίζεται, διὰ 2 ἡμέρας
Σήμερον καὶ αὔριον
Τὸ ἔργον τῶν μεγάλων περιπετειῶν καὶ τῶν μεγάλων συγκινήσεων
ΜΕ ΤΟ ΣΠΑΘΙ ΣΤΟ ΧΕΡΙ
Μὲ τὸν ΝΤΟΥΓΚΛΑΣ ΦΑΙΡΜΠΑΞ
Τὴν Τετάρτην
Μίαν μόνον ἡμέραν
ΜΙΧΑΗΛ ΣΤΡΟΓΓΩΦ

ΚΑΡΤ ΠΟΣΤΑΛ
Ὅλα τὰ σχέδια καὶ μεγέθη εἰς πλουσίαν συλλογὴν διὰ τὰς ἑορτὰς
— Θὰ βρῆτε στὸ —
Χαρτοπωλεῖον
ΧΡ. ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ
ΚΟΡΙΝΘΟΥ 226

φῶς ἡμέρας
Διὰ τῶν νέων Ἀγγλικῶν ἐωλινωτῶν λαμπῶν ΦΘΟΡΙΣΜΟΥ
"TOMSON"
Μελέται καὶ προϋπολογισμοὶ δωρεάν
ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ ΚΑΪΜΑΚΗΣ ΚΑΙ Σ/ΙΑ
ΚΟΡΙΝΘΟΥ 333

Ζητήσατε ἐπιμόνως τὶς
Λεμονάδες
ΘΑΥΜΑ
Ἐργοστασίων
ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΙΛΑΒΑ
ΙΩΝΙΑΣ 7
Τηλέφωνα 28—94, 21—48, 20—77

ΡΑΔΙΟΦΩΝΑ
ΤΖΕΝΕΡΑΛ ΕΛΕΚΤΡΙΚ
ΑΜΕΡΙΚΗΣ
5 ΛΥΧΝΙΩΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΛΗΨΕΩΣ
4 ΚΛΙΜΑΚΕΣ ΚΥΜΑΤΩΝ
ΑΦΘΑΣΤΟΥ ΑΠΟΔΟΣΕΩΣ
ΠΟΛΥΤΕΛΟΥΣ ΕΜΦΑΝΙΣΕΩΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ:
Ι. Γ. ΚΡΗΤΙΚΟΣ
ΡΗΓΑ ΦΕΡΡΑΙΟΥ 36
Τηλέφωνον 24—11

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΚΑΙ ΤΩΡΙΝΑ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ

ΥΠΟ ΤΟΥ κ. ΧΡΗΣΤΟΥ Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΥ

21

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης στὴ Πάτρα κ. Παν. Χονδροδήμος, ποὺ εἶνε τώρα πρόεδρος τῶν Γενικῶν ἀποθηκῶν στὴν Ἀθήνα, μὲ βοηθὸ του τὸν κ. Νικ. Π. Καρβούνη, στάθηκε βράχος στὶς δύσκολες ἐκεῖνες ἐποχὲς, ὡς πρόεδρος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ὅπως καὶ ὁ συνάδελφός του στὸ Μεσολόγγι κ. Χριστόδουλος Οἰκονομόπουλος μὲ βοηθὸν του τὸν κ. Γρηγόριο Παπαντωνάτο. Ἡ κόρη μάλιστα τοῦ κ. Χονδροδήμου, Τζαίνη—σύζυγος τώρα τοῦ βουλευτοῦκ. Παπαληγούρα—ὑπέστητο μερὴ καταδίωξι ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς, γιατὶ ἦτο ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα στελέχη τῆς Ἑλληνοαγγλικῆς κατασκοπείας, καὶ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ πατέρα της; ἡ ἄξια ἀπόγονος τῶν ὑπερασπιστῶν τοῦ πολιορκημένου Μεσολογγιοῦ - ἔδρασε μὲ γενναιότητα καὶ αὐταπάρνησι. Τὸ πῶς ἐσώθη ἀπὸ τὰ νύχια τῆς Γκεσταπὸ εἶνε ἀληθινὸ θαῦμα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ παράρτημα τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ στὴ Πάτρα καὶ ἡ ΕΟΧΑ πολὺ βοήθησε τοὺς φυλακισμένους στὰ Γερμανικὰ στρατόπεδα. Δὲν ξεχνῶ τὸν καθηγητὴ κ. Γεώργιο Μπούρα, ποὺ ἤρχετο μὲ συνεργεῖα τῆς ΕΟΧΑ καὶ μοιράζοντας τὰ σιγάρα καὶ τὰ τρόφιμα στοὺς ἑτοιμοθανάτους εἶχε πάντοτε πολλὰ νὰ πῇ καὶ νὰ τονώσῃ τοὺς ἀπηλπισμένους. Μάλιστα μαζί του πολλὲς φορὲς καὶ διαφωτιστικὰ νέα μοῦ μετέδωσε.

Σὲ προγενέστερα ἄρθρα μου ἀνέφερα τὴ δράσι τοῦ Τάκη Φλούδα, τὰ βασανιστήριά του καὶ τὴν ἐκτέλεσί του στὸ Χαϊδάρι. Ὅλη ἡ οἰκογένεα τοῦ Ἰωάννου Φλούδα ἀπὸ τὸ χωριὸ Νάσια τῶν Καλαβρύτων καθὼς καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ Θεοδώρου Φλούδα ἢ Δασκαλοπούλου ὑπέστησαν ἀναρίθμητα βάσανα ἀπὸ τοὺς κατακτητὰς καὶ τοὺς Ἐαμοκομμουνιστάς. Ὁ πρῶτος ἐξάδελφος τοῦ Τάκη Φλούδα, Γεώργιος Φλούδας ἢ Δασκαλόπουλος ἔφεδρος ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ ἐξετελέσθη ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὰς στὴ Κοντοβάζαινα τὴν 10 Ὀκτωβρίου 1943. Εἶνε χαρακτηριστικὴ ἡ ἐπιστολὴ ποὺ ἔστειλε ὁ Ἄγγλος Ταγματάρχης κ. Ἄντονυ Ἀντρεύς τῆς Συμμαχικῆς Ἀποστολῆς μὲ τὸ ὄνομα «Ἀντώνης», πρὸς τὸν μαρτυρικὸν Τάκην Φλούδα μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν: «Ἀγαπητὲ Τάκη. Γυρίζοντας ἀπὸ τὸ καλοῦβι, ὅπου ἀρρώστησα τὴν ἐποχὴ τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν Γερμανῶν, βρῆκα τὰ γράμματά σου τῆς 12 τὰ ὁποῖα διάβασα μὲ βαθεῖαν συγκίνησιν καὶ μεγάλη λύπη. Προσπάθησα νὰ σοῦ στείλω ἀπάντησιν, μὰ δυσκολεύτηκα πολὺ νὰ ἐκφράσω ἱκανῶς Ἑλληνιστὶ τὰ αἰσθήματά μου. Ὅτι λυποῦμαι γενικὰ πάρα πολὺ διὰ τὴν τωρινὴν κατάστασιν θὰ ξέρῃς ὄχι μονάχα διότι εἶμαι Ἄγγλος καὶ σύμμαχος καὶ μέλος μιᾶς Ἀποστολῆς ποὺ ἤλθαμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ τὴν βοηθήσωμεν, ἀλλὰ καὶ διότι εἶμαι προσωπικὰ ἀπὸ πολλὰ χρόνια ποὺ γνωρίζω τὴν Ἑλλάδα μὲ ὅλη τὴν καρδιά μου φιλέλλην. Ὅταν δέχθηκα νὰ ἔλθω ἐδῶ μὲ τὴν ἀποστολὴν ποὺ ἔχω, ἤμουν ἕτοιμος νὰ ὑποφέρω ὅ,τι δήποτε ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν μας Γερμανῶν, δὲν περίμενα ὅμως νὰ ἴδω τὴν λυπηρὰν τύχην νὰ ἴδω φίλους μου, ἀδελφοὺς καὶ συνεργάτας νὰ πάθουν ὅ,τι ἔπαθαν ἀπὸ Ἕλληνας. Ὁ Γιῶργος ὁ μακαρίτης δὲν ἦτο μονάχα συνεργάτης μου, καλὸ, πατριώτης, τίμιος ἄνθρωπος, καλὸς ἀξιωματικὸς, οὔτε μονάχα προσωπικὸς γνωστός μας, ἀλλὰ καὶ φίλος καὶ ἀδελφός.

Σὲ σένα δὲν χρειάζεται νὰ γράψω πολλὰ ἐγὼ, ποὺ τὸν ἐγνώρισα δύο μῆνας μόνον, πρέπει ὅμως νὰ ἐκφράσω μὲ λίγα λόγια τὴν ἀγάπη ποὺ εἶχα δι' αὐτὸν, πόσο τὸν θαύμαζα νὰ συνεχίζῃ τὴν δουλειά του, ἀσθενὴς ὅπως ἦτο, πόσον μοῦ ἄρεσε ὅλος ὁ τρόπος καὶ ὁ χαρακτὴρ του. Διὰ τὸν μπάρμπα Δῆμο, δὲν μπορῶ ἀπὸ τὴν συγκίνησίν μου νὰ γράψω καθόλου. Ἐσὺ μοῦ ἔγραφες, ὅτι ἀρκεῖ νὰ τὸν γνωρίσῃ κανεὶς διὰ νὰ τὸν ἀγαπήσῃ, καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ποτὲ δὲν θὰ ξεχάσω τὴν καλωσύνην, τὴν φιλοξενία του καὶ ποτὲ δὲν θὰ βροῦμε ἄλλον νὰ μᾶς δεχθῇ μὲ τέτοιαν ἀγάπην—δὲν ἔχω λόγια νὰ ἐκφράσω τί θέλω νὰ εἰπῶ—θὰ μοῦ συγχωρήσῃς, ἀγαπητὴ Τάκη, διότι ξέρεις καλὰ τί ἔχω μέσα στὴν καρδιὰ μου καὶ θὰ ἐκφράσῃς ἐκ μέρους μου τὰ συλλυπητηριά μου εἰς ὅλην τὴν συγγένειάν σου. Δὲν γράφω περισσότερα. Μόνον νὰ ἐκφράσω τὴν εὐχὴν νὰ ἰδοῦμε ὅλοι καλύτερες ἡμέρες τὸ νέον ἔτος. Ὁ ἀπὸ τὴν καρδιὰν ἀδελφὸς καὶ φίλος. Ἀντώνης».

Ἂν οἱ Γερμανοὶ δὲν συνελάμβανον τὸν Τάκην Φλούδαν καὶ δὲν τὸν ἐκτελοῦσαν στὸ Χαϊδάρι, οἱ Κομμουνισταὶ θὰ τὸν ἐβασανίζαν ἀκόμη περισσότερο. Ἦν ἡ ἐποχὴ ποὺ τὸ ΕΑΜ ἔδειχνε τοὺς σατανικοὺς σκοποὺς του, μὲ προγραφὴ τῶν Ἑλλήνων πατριωτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρῶτος ἦ ο ὁ λιβάνιος τῶν Νασιῶν Τάκης Ἰωάννου Φλούδας.

ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ
(Συνέχεια εἰς τὸ προσεχὲς)

ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ
ΠΑΤΡΩΝ ΑΓΡΙΝΙΟΥ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΠΑΤΡΑΙ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ	ΑΓΡΙΝΙΟΝ
Ἀναχ. 7.30	Ἄφιξ. 10.00	Ἄφιξ. 11.30
Ἀναχ. 13.30	Ἄφιξ. 15.30	Ἄφιξ. 17.00
ΑΓΡΙΝΙΟΝ	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΝ	ΠΑΤΡΑΙ
Ἀναχ. 6	Ἀναχ. 7 1)2	Ἄφιξ. 9.30
Ἀναχ. 13	Ἀναχ. 14 30	Ἄφιξ. 16.30